

FEDERÁLNE
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ

K č.j. 016.115/84-ZPO

Príloha č. 2

~~T a j n é~~

Výtlačok č. : 31

Počet listov : 14

V y s t ú p e n i e
ministra zahraničných vecí Zväzu sovietskych socialistických
republik s. A. A. Gromyka

Vážení súdruhovia,

predovšetkým dovoľte, aby som sa poďakoval nemeckým priateľom za dobrú organizáciu našej práce a za srdečné prijatie, ktorého sa nám dostalo.

Zišli sme sa v predvečer významnej udalosti v živote našich bratských strán a krajín - zasadania Politického poradného výboru členských krajín Varšavskej zmluvy, ktoré sa uskutoční v dohľadnom čase. Takže máme všetky dôvody na to, aby sme považovali toto naše zasadanie za svojho druhu dôležitý článok v spoločnej príprave na zasadanie PPV.

Všetci dozaista budete súhlasiť s tým, že vývoj medzinárodnej situácie plne potvrdzuje správnosť kolektívnych hodnotení a záverov, ktoré boli dané v pražskej Politickej deklarácii, Spoločnom vyhlásení z moskovského stretnutia a v Deklarácii členských krajín Rady vzájomnej hospodárskej pomoci.

Pojďme teraz k najaktuálnejším medzinárodným otázkam.

Predovšetkým sa bližšie zmienim o situácii, ktorá sa vytvára v oblasti boja za zastavenie pretekov v zbrojení a zníženie nebezpečenstva jadrovej vojny.

Táto situácia je i naďalej zložitá. USA sa nevzdávajú línie na dosiahnutie vojenskej prevahy, urýchlene zvyšujú svoj vojenský arzenál a zaumienili si, že prerazia nový, krajne nebezpečný smer pretekov v zbrojení - že ich rozšíria do vesmíru.

Všetci si pamätáme, že americká strana zmarila ženevské rokovania. A spomeňte si, aký obštrukčný postoj zaujali USA voči nášmu návrhu na odvrátenie militarizácie kozmického priestoru. Čo všetko si lon navymýšľali, aby sa vyhli posudzovaniu tohoto páľčivého problému.

Zjavná militaristická línia americkej administratívy sa však stala pre jej tvorcov politickým bumerangom. Strela sa s rozhodným odporom Sovietskeho zväzu a ďalších krajín socialistického spoločenstva. Vedenie USA sa muselo presvedčiť aj o tom, že naša mierumilovná zahraničná politika má pre národy veľkú príťažlivú silu a teší sa ich aktívnej podpore.

Línia Washingtona, ktorá priviedla k rastu vojnového nebezpečenstva vo svete, vyvolala znepokojenie aj medzi spojencami USA z NATO, ktorí začali vyjadrovať v skrytej forme a niekedy dokonca otvorene svoju nespokojnosť s avanturizmom americkej politiky. Vzrástli tiež obavy najširších kruhov obyvateľstva západných krajín, kde sa zdvihla vlna protivojnového hnutia, a to aj v samotných USA.

Vo Washingtone museli nevyhnutne prihliadnúť k tomuto všetkému. Začali sa odtiaľ ozývať početné ubezpečenia o želaní rokovať a viesť dialóg s Moskvou.

Reagan to neustále opakoval na našom stretnutí v Bielom dome a potom aj vo svojich posolstvách K. Černenkovi. Prezident povedal, že po voľbách v USA vyvinie americká strana úsilie v tomto smere.

Čo povedať v tejto súvislosti? Sovietsky zväz bol vždy za rokovania - rokovania čestné a vecné - o otázkach obmedzenia a zníženia výzbroje, predovšetkým jadrovej. K. Černenko to neraz vyhlásil.

Ako je známe, aj nedávno sme sa obrátili na vládu USA s návrhom pristúpiť k rokovaniam o celom komplexe otázok týkajúcich sa jadrových a kozmických zbraní.

Sovietske vedenie pri podniknutí tohoto kroku dôkladne zvažilo všetky aspekty vznikajúcej vojensko-strategickej a politickej situácie. Iniciatíva ZSSR je v plnom súlade so spoločnou líniou našich krajín na dosiahnutie reálneho pokroku v otázke zastavenia pretekov v zbrojení, ozdravenia medzinárodnej situácie a zníženia nebezpečenstva vzniku jadrovej vojny.

Celcol by som osobitne zdôrazniť, že ide o celkom nové rokovania, ktoré by zahŕňali jednak otázku odvrátenia militarizácie vesmíru a jednak otázku jadrových zbraní - tak strategických, ako aj stredného doletu. Pričom všetky tieto otázky by sa posudzovali a riešili vo vzájomnej súvislosti.

Iný prístup v súčasnosti nie je možný. Je to dané reálnou situáciou.

Veď ak by sa začali preteky v zbrojení vo vesmíre, boli by zmarené nielen seriózne rokovania o obmedzení a znížení stavu strategických zbraní, ale nevyhnutno by to podnietilo preteky v zbrojení aj v ďalších smeroch. Takže odvrátenie militarizácie vesmíru je kľúčová otázka.

Sovietsky zväz je pripravený hľadať a vypracovávať tie najradikálnejšie riešenia, ktoré by znamenali zníženie úrovne jadrovej konfrontácie aj v regionálnom - európskom, aj v globálnom merítku a umožnili by postupovať dopredu smerom k úplnému zákazu a v konečnom dôsledku likvidácii jadrových zbraní.

Naša iniciatíva sa všade vo svete stretla so súhlasom a s nádejami.

Američania, hoci neradi, súhlasili s rokovaniami. Avšak len budúcnosť ukáže, či tentokrát zaujmú realističkejšie stanovisko. Skúsenosti zo vzťahov s USA v posledných rokoch ukazujú, že americká strana sa spravidla úporne snaží získať na rokovaníach jednostranné výhody.

Skúšobným kameňom sa do istej miery stane moje nadchádzajúce stretnutie so Skultzom v Ženeve. Bude venované vypracovaniu spoločného chápania predmetu a cieľov rokovaní. Považujeme to za krajne dôležité a nevyhnutné k tomu, aby sa rokovania od samotného začiatku viedli cieľavedome a v konštruktívnom duchu. Nuž uvidíme, aká bude skutočná línia USA.

V boji za zníženie medzinárodného napätia si plne zachováva svoj význam úsilie našich krajín zamerané na realizáciu návrhov predložených v pražskej Politickej deklarácii.

Treba pokračovať rovnako aktívne ako doteraz v tejto spoločnej práci, vypočítanej na dlhodobú perspektívu. Budeme odhaľovať taktiku mlčania, ku ktorej sa uchýlili krajiny NATO a budeme trvať na serióznom posúdení našich návrhov.

Tieto iniciatívy sme predložili na posúdenie aj na štokholmskej konferencii. Aj naďalej musíme hájiť náš prístup a program našich návrhov, ktorý sme tam predložili.

Týka sa to aj rozsiahlych politických iniciatív o nepoužití jadrových zbraní ako prvý a o uzavretí zmluvy o vzájomnom nepoužití vojenskej sily.

Týka sa to aj takých opatrení na upevnenie dôvery a bezpečnosti, ako odstránenie chemických zbraní z Európy, nezvyšovanie a zníženie vojenských výdavkov a vytváranie pásiem bez jadrových zbraní v rôznych častiach európskeho kontinentu.

Zasedzujeme sa za to, aby sa v Stockholme vypracovávali aj doplnovacie opatrenia dôvery vo vojenskej oblasti, ktoré by svojím charakterom a rozsahom šli podstatne ďalej, ako sa predpokladá v helsinskom Záverečnom akte. Musia byť posudzované v organickej súvislosti s našimi významnými politickými iniciatívami.

Podľa priebehu práce konferencie budeme musieť, prirodzene, ešte neraz posudzovať otázky s ňou súvisiace. Mechanizmus príslušných konzultácií je už vytvorený. Sú to pracovné stretnutia námestníkov ministrov zahraničných vecí, stále kontakty našich delegácií v Stockholme a ďalšie smery.

V budúcom roku uplynie 10 rokov od podpísania Helsinského Záverečného aktu. Je zrejmé, že treba premyslieť, ako osláviť blížiace sa výročie s tým, aby sme podporili medzinárodnú váhu tohoto základného politického dokumentu. Ale ako osláviť toto výročie, to nie je jednoduchá otázka.

Mnohé veci teraz ešte nie sú jasné: do tohoto výročia zostáva ešte osem mesiacov. Neskôr bude dozaista jasnejšie, ako ho treba osláviť. Je však dôležité, aby toto výročie nebolo využitá k podkopávaniu helsinského aktu.

Na viedenských rokovaníach sme tak ako predtým pripravení hľadať vzájomne prijateľné riešenia, ktoré by zabezpečili zničenie úrovne vojenskej konfrontácie v strednej Európe. Návrhy našich krajín, predložené v minulom roku sú i naďalej aktuálne a vytvárajú dobrý základ pre postup k tomuto cieľu. Dôležité je pokračovať vo fundovanom vysvetľovaní ich konštruktívnosti a poukazovať na nerealistický charakter stanoviska krajín NATO.

Na ženevskej Konferencii o odzbrojení napriek tomu, že USA aj tu zastávajú vcelku negatívne stanovisko, existujú možnosti pre aktivizáciu nášho úsilia. Týka sa to predovšetkým vypracovania konvencie o zákaze chemických zbraní a ich zničení a tiež ďalších dôležitých otázok, najmä zákazu skúšok jadrových zbraní. Môžeme aktívne a ofenzívne prevádzať našu líniu zameranú na vypracovanie odzbrojovacích opatrení s prihliadnutím k nuan- sám v stanoviskách západných krajín a pritom dômyselne pracovať s neutrálnymi a nezúčastnenými štátmi.

Krátko sa zmienim o niektorých tendenciách v politike po- predných západných štátov a o našich vzťahoch s nimi.

Začnem NSR. Neróže nás neznepokojovať súčasné zameranie politiky vlády tejto krajiny. Táto politika sa stále viac zoz- chádza so záujmami stability a bezpečnosti na európskom konti- nente.

Veďáci predstavitelia Bonnu slovom vyhlasujú, že sú za mier, za dialóg a spoluprácu medzi Západom a Východom. Ale v skutoč- nosti je NSR už teraz jedným z hlavných šíriteľov militaristickej línie USA v Európe. Územie NSR sa mení na najväčšiu štartovaciu dráhu pre americké rakety namierené na krajiny Varšavskej zmluvy.

Politiku vlády Kohla charakterizuje aj skutočnosť, že došli- la od Západoeurópskej únie zrušenie pre NSR obmedzení vyrábajúcich útočné zbrane. Tým sa pred NSR otvára cesta k zintenzívneniu vo- jenských príprav.

Je pochopiteľné, že takáto politika vytvára živnú pôdu pre aktivizáciu revanšistických síl v tejto krajine, ku ktorej tu dochádza. Oficiálni predstavitelia Bonnu sa pritom nielen nehanbia spátať tieto sily, ktoré stále ešte dýfajú v revíziu povojnových územných realít v Európe, ale poskytujú im aj ochranu a podporu.

Terajšie vedenie NSR, ako je známe, je náchylné i k takým krokom, ktoré nemožno hodnotiť ináč, než ako pokusy zasahovať do vnútorných záležitostí socialistických krajín. Celkom neďávno došlo k takýmto pokusom, najmä vo vzťahu k NDR a Poľsku. Je celkom prirodzené, že naši nemeckí a poľskí priatelia im patrične čelili.

Sovietsky zväz vystupuje otvorene proti silnejúcim prejavom militarizmu a revanšizmu v politickom živote NSR. Vytrvale sa snažíme o to, aby si vedúci predstavitelia tejto krajiny uvedomili, že takéto tendencie nemôžu nezaťažiť vzťahy NSR so ZSSR a jej ďalšími socialistickými susedmi, a že zodpovednosť za to plne padá na Bonn a predovšetkým na vládu Kohla.

Je zrejmé, že socialistické štáty musia i naďalej rozhodne čeliť tejto línii v politike NSR s tým, aby prinútili vládu Kohla prejsť viac realizmu v prístupe k európskym a medzinárodným záležitostiam. Dôsledná realizácia našej principiálnej línie je zároveň podporou tým silám v samotnej NSR, ktoré si úprimne želajú žiť v mieri a dobrom susedstve so socialistickými štátmi.

Nejde, prirodzene, o to, že by sme sa museli izolovať od NSR nepriepustnou stenou. Tam, kde to zodpovedá našim spoločným záujmom, je možné i potrebné rozvíjať vzťahy s NSR.

Vo vzťahoch s Anglickom zatiaľ nebadať žiadne pozitívne zmeny. Konzervatívci si v danom prípade plne zaslúžia svoje meno. Vláda Thatcherovej i naďalej plne podporuje zahranično-politickú líniu Reaganovej administratívy.

Prirodzene, berieme do úvahy, že v poslednom období by vláda konzervatívcov chcela aspoň svojimi vyhláseniami zo seba urobiť stúpenca dialógu medzi Západom a Východom a dokonca vyhlasuje, že by chcela byť sprostredkovateľom pri jeho naštartovaní. Veľmi pochybujeme, že takáto funkcia sa hodí pre Thatcherovú.

Politické kontakty s anglickou stranou využívame do tej miery, do akej je to možné s cieľom prísľušne ovplyvňovať politiku Londýna.

Po neďávnej návšteve Mitteranda v Sovietskom zväze sa do istej miery oživili politické konzultácie a kontakty s Francúzskom. S Francúzom máme spoločné body v niektorých medzinárodných otázkach. V takých, ako napr. odvrátenie militarizácie kozmického priestoru

a upevnenie režimu nešítenia jadrových zbraní.

Celý rad pozitívnych momentov nájdeme aj v prístupe Francúzska k situácii v Strednej Amerike a na juhu Afriky. Do istej miery to platí aj o jeho blízkovýchodnej politike.

Všetko toto, pochopiteľne, berieme do úvahy a pri našich kontaktoch s Parížom sa snažíme upevniť, čo sa len dá. Zároveň jasne vidíme aj druhú stranu mince - politika Francúzska sa vo svojich podstatných aspektoch hlboko rozchádza s našou a je zameraná na podporu militaristickej línie Washingtonu. Prejavuje sa to predovšetkým v otázke jadrových zbraní v Európe.

Musíme ešte veľa a trpezlivo pracovať s Francúzmi a snažiť sa, aby v ich politike dochádzalo ku zmenám v žiadúcom smere.

Vo vzťahoch s Talianskom Sovietsky zväz nezatvára oči pred tým, že v základných medzinárodných otázkach je vo vleku USA a že dalo súhlas na rozmiestenie amerických rakiet stredného doletu na svojom území.

Napriek tomu však badať - vyplýva to najmä z rozhovorov s Andreottim v Moskve a v New Yorku v tomto roku - že Taliani by chceli zo svojej strany podať niejaké kroky v záujme zmiernenia medzinárodného napätia. Ak by boli tieto ich zámery prakticky rozvinuté, len to uvítame.

Pozornosť sústreďujeme na Japonsko a jeho zahraničnú politiku. V dôsledku línie vlády Nakasoneho je táto krajina stále viac začlenená do procesu remilitarizácie a do vojenskej stratégie USA a NATO. Naďalej sa rozdúchava otázka tzv. "severných území". Nie je nič divného na tom, že táto politika stimuluje rast takých nálad v Japonsku, ktoré nemôžno označiť inak než revanšistické.

Takáto situácia sa musí nevyhnutne negatívne odraziť na sovietsko-japonských vzťahoch, čo sa prejavuje najmä v politickej oblasti. A na to bez odkalov upozorňujeme Tokio. Zároveň potvrdzujeme, že by sme chceli mať s Japonskom normálne, dobré susedské vzťahy, len keby k tomu bola pripravená japonská strana.

V poslednej dobe japonské vedenie vyhlasuje, že chce ozdraviť vzťahy so Sovietskym zväzom. Výsoky v tomto duchu zazneli najmä počas nedávnej návštevy našej parlamentnej delegácie v Japonsku.

Dá sa povedať, že v prístupe japonskej vlády ku vzťahom s našou krajinou sa črtajú nejaké zmeny k lepšiemu? Pokiaľ ide o praktickú stránku vecí, potrebovali by sme veľmi silné optické prístroje, aby sme objavili takého príznaky.

Vo svetle toho, čo bolo povedané, posúdime, aké stanovisko zaujať k tomu, že japonská strana ma vytrvale pozýva na oficiálnu návštevu Tokia. Tu by sme sa vari mohli obrátiť k ruskému prísloviu, ktoré hovorí: konaj rýchle, ale neunáhli sa.

Pristúpim teraz k situácii, ktorá sa vytvára v niektorých oblastiach sveta.

Obzvlášť vyhrotenou sa v poslednej dobe stala situácia v Strednej Amerike a karibskej oblasti. Washington tu, ako sa vraví, prevádza politiku štátneho terorizmu v čistej forme. Hlavným objektom agresívnych akcií USA v tejto oblasti je teraz Nikaragua.

Je známe, k akým zločineckým metódam a prostriedkom sa uchýľuje Washington pri svojich pokusoch zabrániť ľudu tejto krajiny, aby šiel cestou demokratického rozvoja, ktorú si zvolil. USA sakticky rozpúťali proti Nikaragae nevyhlásenú vojnu a snažia sa zlikvidovať pokrokový režim v tejto krajine.

Zoči-voči hrubému imperialistickému nátlaku sa Nikaragua drží pevne. Vnútoraná aj zahraničná politika sandínovského vedenia, ako to ukázali voľby, ktoré nedávno prebehli, sa stretáva s pochopením a súhlasom veľkej väčšiny obyvateľstva. Táto krajina musí ale, prirodzene, prekonávať obrovské ťažkosti a veľmi potrebuje podporu svojich priateľov.

Sovietsky zväz poskytuje Nikaragae politickú, diplomatickú, ekonomickú a inú pomoc. To isté robia aj ďalšie krajiny socialistického spoločenstva.

Význam našej pomoci tejto krajine vzrastá najmä s prihliadnutím k tomu, že Nikaragua teraz prežíva ťažké obdobie. Aj naďalej všestranne podporovať nikaragujských priateľov je povinnosťou nás všetkých.

Treba aktívne prispievať k boju za spravodlivé politické urovnanie situácie okolo Nikaraguy a v Strednej Amerike vôbec. Naše

stanovisko v tejto otázke je jasné - s pochopením a súhlasom sa staviame k návrhom Nikaraguy a ďalších krajín smerujúcim k tomuto cieľu, a to aj k návrhom štátov skupiny Contadora.

Konštantou našej politiky zostáva poskytovanie všestrannej podpory socialistickej Kube, ktorá rozhodne čelí neslabnúcim hrozbám a provokáciám zo strany USA. Účinným prejavom solidarity s Kubou sa stalo zasadanie RVHP na úrovni šéfov vlád, ktoré sa po prvý raz konalo v Havane.

Naďalej trvá napätá situácia na Blízkom východe. Hoci USA a Izrael tak povediac, si spálili prsty v Libanone, nevzdali sa svojich expanzionistických plánov v tejto oblasti.

Washington teraz stavia hlavne na to, že zapletie Arabov do siete separátnych dohôd. Treba otvorene povedať, že v blízkovýchodnej situácii sú momenty, ktoré chcú Američania využiť vo svoj prospech. Stačí sa napríklad pozrieť na situáciu v palestínskom hnutí odpora.

Zvolenie zasadania Palestínskej národnej rady na nahrazenie Arafata a napriek výhradám niektorých vplyvných skupín Palestínčanov objektívne prehibuje existujúce rozpory a teda prinieslo prospech tým, ktorí by chceli dostať Palestínčanov späť na cestu kompromisníctva. Naši sýrski priatelia, ako sa zdá, nevyužili všetky možnosti, aby pomohli prekonať rozpory v radoch Palestínčanov. Presvedčujeme ich, že o jednotu ODP sa treba usilovať na principiálnom základe a nestávať na jednotlivých osobnostiach. Pracujeme tiež s Arafatom. Nie je to ľahká práca.

Súčasne ale nemožno ponechať palestínske hnutie na milosť arabskej reakcii. V palestínskom hnutí odpora sú aj zdravé sily a treba urobiť všetko, aby bol zachovaný antiusparietalský potenciál tohoto hnutia.

Oscil dvojznačne vystupuje kráľ Husajn. Napriek tomu je ale známe, že medzi Jordánskom na jednej strane a USA a Izraelom na druhej strane existujú vážne rozpory a treba ich aj naďalej využívať, aby sa zabránilo pokusom zatiahnuť túto arabskú krajinu do separátnej dohody.

Opäť sa stáva stále výraznejšou línia Egypta na obnovenie jeho politickej úlohy v arabskom svete. Káhira sa však napriek tomu nezbavila camp-davidských okov a nesprávne by bolo nebrať to do úvahy.

Mnoho vecí v blízkovýchodných záležitostiach závisí ako predtým od stanoviska Sýrie. Na rokovaníach v Moskve H. Asád ubezpečoval, že sýrske vedenie neustúpi od antiimperialistickej línie a že bude i naďalej čeliť americko-izraelským plánom na Blízkom východe. Túto líniu Sýrie podporujeme a budeme podporovať.

Svoj pozitívny náboj si zachovávajú naše návrhy na urovnanie na Blízkom východe. Získali širokú podporu, ale znepokojuje nás skutočnosť, že niektorí z tých, čo vystupujú za zvolanie medzinárodnej konferencie o Blízkom východe a to aj z radov Arabov, by chceli odsunúť konferenciu do poslednej etapy, aby "prerazili" dohody dosiahnuté na zákulisných rokovaníach.

Takto postavená otázka je pre nás neprijateľná. Akýkoľvek separátny krok, hoci aj pod klobúkom medzinárodnej konferencie, odvádza z cesty a vytvára nové bariéry na ceste k urovnaniu.

Naše stanovisko k irácko-iránskému konfliktu zostáva nezmenené: podľa svojich možností prispievať k jeho urýchlenému ukončeniu. Preťahovanie konfliktu nezodpovedá záujmom ani jednej ani druhej strany a nahráva len USA, ktoré využívajú vhodnú zámienku, by chceli rozšíriť svoju vojenskú prítomnosť v tejto oblasti. Neustále o tejto evidentnej pravde presviedčame aj Irán aj Irak.

Udalosti na africkom juhu sa vyvíjajú v parametroch hodnôt, ktoré sme vysvetlili vedúcim predstaviteľom Angoly a Mozambiku v súvislosti s dohodami, na ktoré pristúpili s JAR. O týchto možnostiach sme vás informovali.

Potvrďuje sa, že silový nátlak Pretória na Angolu a Mozambik neslabne, hoci sa teraz vyvíja hlavne prostredníctvom prísľubných protivoľných skupín. Zároveň sa JAR spolu s USA a niektorými ich spojencami uchýľuje k rôznym sľubom a k taktike "nubňovania" týmto krajinám. Zábery Pretória a jej ochrancov zostávajú pokračene nezmenené: dosiahnuť v tejto oblasti ak sú nie likvidáciu pokrokových ráškov, tak aspoň ich rozklad a degeneráciu.

Treba povedať, že Angola a Mozambik nezastávajú v rađe otázok dosť dôsledné stanovisko, čo vedie najmä ku komplikovaniu podmienok, v ktorých pôsobí oslobodzovacie hnutie v Namíbií a tiež sily, ktoré bojujú v JAR proti rasistickému režimu. Toto sa snaží využiť Pretória, ktorá v poslednej dobe zostrila svoj prístup k namíbijskému urovnaniu.

Prirodzene, poskytovali sme a budeme i naďalej poskytovať potrebnú pomoc Angole a Mozambiku pri obrane ich zvrchovanosti a budeme podporovať oslobodzovacie hnutie namíbijského ľudu a vyjadrovať solidárnitu s bojom všetkých pokrokových síl na africkom juhu.

Je potrebné i naďalej čeliť línii JAR a USA zameranej na porobenie nezávislých krajín svojmu diktátu a potlačenie národnoslobodzovacích síl na africkom juhu. Obzvlášť dôležité je aktívne odhaľovať politiku USA v tejto oblasti bez ohľadu na diplomatickú hru, ktorá je jej dekokom a nierumilovná rétoriku, ktorou je maskovaná.

Teraz niekoľko slov o našich vzťahoch s Čínskou ľudovou republikou. V posledných mesiacoch pokračovali kontakty s čínskymi predstaviteľmi. V New Yorku som mal stretnutie s ministrom zahraničných vecí ČĽR Wa Süe-čchien. V Pekingu sa uskutočnilo piate kolo sovietsko-čínskych politických konzultácií. Tovažujeme tieto kontakty za užitočné pre obe strany.

Do konca roka sa má uskutočniť svojho času odložená návšteva M. Archipova v ČĽR. V príležitosti návštevy by sme chceli posúdiť rad otázok hospodárskej a vedecko-technickej spolupráce. K akým výsledkom môžeme priviesť tieto rokovania, ťažko zatiaľ povedať.

Vedenie ČĽR prejavuje veľký záujem o politický dialóg s nami, prístupuje k určitému rozširovaniu vzťahov v takýchto oblastiach, ako obchod, vedecké styky atď. Zároveň ale je zrejmé, že v sférazosti nepočíta s podstatným zlepšením vzťahov so Sovietskym zväzom. A naskuje to opäť známymi požiadavkami odstrániť tzv. "tri prekážky". Tieto požiadavky, prirodzene, rozhodne odmietame.

Číňania postupujú vo vzťahoch s nami obozretne a snažia sa vystupovať tak, aby sa nevytvárali prekážky pre prehĺbvanie ich vzťahov s USA, krajinami západnej Európy a Japonskom.

Peking sa nevzdáva ani diferencovaného prístupu ku krajinám socialistického spoločenstva. Všetci k tomu musíme patrične prihliadať v našich vzťahoch s ČĽR.

ZSSR je za normalizáciu a rozvoj sovietsko-čínskych vzťahov a nebude nikdy súhlasiť s tým, aby sa to dosahovalo na úkor záujmov jeho spojencov a priateľov.

Skúsenosti, získané za tri desaťročia existencie Varšavskej zmluvy, presvedčivo ukazujú, že táto zmluva úspešne plní svoje historické poslanie: spoľahlivo chráni bezpečnosť spojeneckých socialistických štátov, hrá významnú úlohu pri upevňovaní ich spolupráce a pri uskutočňovaní dohodnutej zahraničnopolitickej línie. Varšavská zmluva je skutočným generátorom nášho kolektívneho úsilia zameraného na odvrátenie jadrovej vojny a upevnenie mieru v Európe i na celom svete.

Existencia Varšavskej zmluvy a zomknutosť jej účastníkov nie sú po chuti odporcom socializmu. Z tohoto dôvodu podnikajú neustále pokusy rozbiť naše rady a poškopať náš vplyv na vývoj udalostí vo svete.

Postopiteľne, aj v budúcnosti treba robiť všetko pre posilnenie nášho zväzku a ďalšie upevnenie jeho medzinárodného postavenia.

Naše krajiny musia teraz vyriešiť praktickú úlohu - prijať opatrenia na predĺženie doby platnosti Varšavskej zmluvy. Existuje principiálny súhlas všetkých spojeneckých krajín v tejto otázke. Návrh príslušného protokolu, ktorý vypracovali poľskí súdruhovia, podľa našej mienky plne zodpovedá cieľu predĺžiť dobu platnosti zmluvy v jej súčasnej podobe.

Smie pevne presvedčiť, že v našom spoločnom záujme varšavská zmluva musí byť predĺžená na dobu stanovenú v protokole, t.j. na 20 rokov s možnosťou ďalšieho predĺženia na ďalších 10 rokov.

Podľa nášho názoru niet dôvodov preťahovať prácu na príprave návrhu protokolu o predĺžení platnosti zmluvy. Chcel by som vyzvať všetkých účastníkov, aby skončili túto prácu v čo najkratšej dobe, pred nadchádzajúcim zasadáním Politického poradného výboru.

Predĺženie Varšavskej zmluvy na obdobie uvedené v protokole bude novým potvrdením stability a pevnosti nášho zväzku a demonštráciou nášho neochvejného odhodlania pokračovať v boji za víťazstvo veci mieru a socializmu.

Chcel by som zdôrazniť, akú veľkú prácu vykonali nemeckí súdruhovia pri dohodnutí mnohostranných akcií v súvislosti s oslavami 30. výročia Varšavskej zmluvy so spojeneckými štátmi. Zastávame názor, že by bolo potrebné prijať na našom zasadaní predložený spoločný plán týchto akcií.

Jubilum Varšavskej zmluvy pripadá na rovnaké obdobie ako ďalší historický dátum - 40. výročie víťazstva nad fašizmom. Je to náš spoločný sviatok. Je to tiež sviatok všetkých tých, komu leží na srdci vec mieru na Zemi.

Viete, že Ústredný výbor našej strany prijal uznesenie, v ktorom je stanovený rozsiahly program akcií, cieľom ktorých je dôstojne osláviť výročie veľkého víťazstva. Tento program, ktorú sovietski ľudia prijali s nadšením, sa už úspešne realizuje.

Súdruhovia,

s hlbokým uspokojením môžeme všetci konštatovať, že sa urobilo veľa pre vyriešenie úloh, ktoré boli vytýčené na pražskom zasadaní Politického poradného výboru. Táto práca pokračuje. Život nastoľuje nové požiadavky a nové úlohy.

Na nadchádzajúcom zasadaní PPV, ktoré sa uskutoční v Sofii, najvyšší predstavitelia spojeneckých socialistických štátov budú spoločne analyzovať situáciu v Európe i vo svete vôbec a vytýčia ďalšie orientačné body spoločnej línie bratských krajín v oblasti zahraničnej politiky.

"Je celkom jasné, - zdorazňuje K. Černenko, - že úspech vecí zachovania a upovenia mieru v značnej miere závisí na tom, aký veľký bude vplyv socialistických krajín vo svete, nakoľko aktívny, cieľavedomý a koordinovaný bude ich postup".

Krajiny Varšavskej zmluvy vystupujú v úzkej jednote budú aj naďalej znásobovať svoje úsile v boji za odvrátenie jadrovej hrozby a obrat k lepšiemu v medzinárodných záležitostiach.